

Αλήθειες και Μύθοι για την Έξοδο από το Ευρώ

Το εβδομαδιαίο δελτίο για την ελληνική οικονομία του Συνδέσμου Ελλήνων Βιομηχάνων (ΣΕΒ) σε πρόσφατη έκθεσή του (9 Φεβρουαρίου 2017)¹ χαρακτηρίζει την έξοδο της χώρας από το ευρώ ως αναποτελεσματική, ανεπιθύμητη και ανέφικτη.

Ο αναγνώστης με φοβερή έκπληξη διαπιστώνει ότι οι συντάκτες του δελτίου με περισσή αναληψία, μεροληψία, παρασιώπηση και δογματισμό σκιαγραφούν ένα οικονομικό τοπίο σουρεαλιστικό όπου κυριαρχεί η παντελής έλλειψη επιχειρημάτων. Κι όλη αυτή η αντιεπιστημονική και αδιάλλακτη συμπεριφορά αναδεικνύεται, ενώ η χώρα βρίσκεται ξανά στο χείλος του γκρεμού και το μεγαλύτερο μέρος του λαού της έχει ήδη χορέψει το χορό του Ζαλόγγου και, δυστυχώς, ένα μέρος βρίσκεται στο κενό.

Η έκθεση ισχυρίζεται ότι η συζήτηση εξόδου της χώρας από τη ζώνη του ευρώ είναι *ανώφελη* για να τεθούν «υπό έλεγχο τα δημοσιονομικά μας και η βιωσιμότητα του χρέους». Κατ' αρχάς, το χρέος που «βαπτίστηκε» δημόσιο χρέος κουβαλά στην πλάτη του τις κολοσσιαίες ζημιές των € 240 δις +, των δήθεν ελληνικών τραπεζών. Οι ζημιές αυτές εντάχθηκαν στους κρατικούς προϋπολογισμούς του 2012 και 2013². Η κοινωνικοποίηση τους με το αίολο επιχείρημα, οι τράπεζες είναι πολύ μεγάλες για να αποτύχουν (*too big to fail*), μετέτρεψε τον ελληνικό λαό σε νέο Σίσυφο του μαρτυρίου της αποπληρωμής του χρέους. Όμως, το επαχθές αυτό χρέος που εκτείνεται μέχρι το 2060, δεν είναι βιώσιμο, ούτε στην παρούσα ζωή, αλλά ούτε στην μετά θάνατον ζωή.

Επιπρόσθετα, η έξοδος από το ευρώ δεν γίνεται για να τεθούν υπό έλεγχο τα δημοσιονομικά, αλλά για να ανακτηθεί η νομισματική κυριαρχία και η ανεξαρτησία της Ελλάδας από τα δεσμά της Ευρωζώνης, που έχουν απολεσθεί με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ και την ένταξη στο «σταυρό του μαρτυρίου» του ευρώ. Η ανάκτηση του προνομίου της έκδοσης εθνικού μας νομίσματος και του καθορισμού της δικής μας νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής-χωρίς τα άκριτα και ατελέσφορα μέτρα λιτότητας - αποτελούν την *αναγκαία* συνθήκη για να εξέλθει η χώρα από τη μεγαλύτερη οικονομική και ανθρωπιστική κρίση που βιώνει μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Οφείλουν να γνωρίζουν οι οικονομολόγοι του ΣΕΒ, ότι η επανεκκίνηση της οικονομίας μετά τη συντριβή που έχει υποστεί με το ανεπίγνωστο και επιζήμιο «πάση θυσία στο ευρώ», απαιτεί turbo χρήμα και όχι δανεικά. Χρειάζεται στην πρώτη φάση της αποδέσμευσης, η νομισματοποίηση του χρέους από τη δική σου, εθνική πλέον κεντρική τράπεζα, για να επιτευχθεί η ανασυγκρότηση της οικονομίας, η μείωση της εφιαλτικής ανεργίας, η αποτροπή της μετανάστευσης, η στήριξη της βιομηχανίας, των επιχειρήσεων και των αγροτών. Τότε μόνο οι Έλληνες πολίτες και οι επιχειρήσεις θα έχουν την ελπίδα μέσω μιας νέας *σεισάχθειας* να δουν το φως στο βάθος του τούνελ.

Οφείλουν επίσης να γνωρίζουν οι οικονομολόγοι του ΣΕΒ, ότι δεν υπάρχει ιστορικό προηγούμενο που να παραλληλίζει το θεσμό μιας κοινής αγοράς με ένα με ένα ενιαίο *συμβολικό* νόμισμα (*fiat currency*) που το εκδίδει μια υπερεθνική κεντρική

¹ ΣΕΒ, « Η Έξοδος από το Ευρώ : Αναποτελεσματική, Ανεπιθύμητη, Ανέφικτη!», 9 Φεβρουαρίου 2017.

² Υπουργείο Οικονομικών, Τακτικοί Προϋπολογισμοί, Εισηγητικές Εκθέσεις, 2012 και 2013.

τράπεζα.³ Ένας θεσμός θεμελιωμένος σε ένα δαιδαλώδες νομικό πλέγμα Συνθηκών και διατάξεων όπου ένας αριθμός ανεξάρτητων κρατών που έτυχε τα περισσότερα να συνορεύουν γεωγραφικώς μεταξύ τους- με διαφορετικά ήθη και έθιμα, γλώσσα, κινητικότητα εργατικού δυναμικού, βιομηχανικό επίπεδο και τεχνογνωσία- να έχουν «συγκολληθεί» με μία ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα (ΕΚΤ) με έδρα τη Φραγκφούρτη!

Όμως, η ΕΚΤ δεν έχει μόνο το μονοπώλιο έκδοσης του ενιαίου νομίσματος και τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής των κρατών-μελών, αλλά είναι μια αρχή πλήρως ανεξάρτητη από πολιτική επιρροή: « Ούτε η ΕΚΤ, ούτε καμία από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες επιτρέπεται να ζητήσουν ή να δεχθούν οδηγίες από τις κυβερνήσεις τους ή από οιοδήποτε κράτος-μέλος της ΕΕ, και αυτή η αρχή πρέπει να γίνει σεβαστή.⁴ Και το πιο δεσμευτικό, η ΕΚΤ δεν είναι «δανειστής εσχάτης ανάγκης» των κρατών- μελών, ούτε σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, παρά μόνο των τραπεζών του Ευρωσυστήματος.⁵

Ως συνέπεια, η ΕΚΤ ασκεί ολοκληρωτικό έλεγχο στη σφαίρα της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ έχοντας ως πρότυπο την Deutsche Bundesbank με μια και μοναδική εντολή, τη σταθερότητα των τιμών, χωρίς καμία αναφορά για την απασχόληση. Εν αντιθέσει, η νομοθεσία της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Federal Reserve) αναφέρει ότι η νομισματική πολιτική των ΗΠΑ θα επιδιώξει «να προωθήσει αποτελεσματικά τους στόχους της μέγιστης απασχόλησης, σταθερές τιμές, και μέτρια μακροπρόθεσμα επιτόκια».⁶

Όλη αυτή η αίγλη και η νομισματική εξουσία εκχωρήθηκε σε μία υπερεθνική κεντρική τράπεζα από κράτη-μέλη που εντάχθηκαν στη ζώνη του ευρώ, αφού πρώτα απεμπόλησαν την νομισματική κυριαρχία και τον στόχο της μέγιστης απασχόλησης. Και το παράδοξο, πριν την ύπαρξη πολιτικής ένωσης, δημοσιονομικής ομοσπονδίας, τραπεζικής ένωσης και ταμείου εγγύησης τραπεζικών καταθέσεων των πολιτών. Είναι δυνατόν να μη σηκώνεται η «τρίχα της κεφαλής σου» όταν οι οικονομολόγοι του ΣΕΒ διατρανώνουν την πίστη τους σ' αυτό, το από τη γέννησή του ελαττωματικό σύστημα;

Η σύνεση και η μετριοπάθεια δεν βλάπτουν. Γι αυτό, οι συντάκτες της «Εξόδου από το Ευρώ» οφείλουν να αναθεωρήσουν τις λανθασμένες και ατεκμηρίωτες απόψεις τους. Με παρρησία να αναγνωρίσουν ότι η Ευρωζώνη είναι μια ανάποδη γέννα, ένα κακότεχνο οικοδόμημα, ένα μισοτελειωμένο σπίτι, χωρίς πόρτες, παράθυρα, και χωρίς οροφή και ήταν έτοιμο να καταρρεύσει στην χρηματοπιστωτική καταιγίδα του 2008.

³ Συνθήκη του Μάαστριχτ, Άρθρο 105^α: « Η ΕΚΤ θα έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να χορηγεί άδεια για την έκδοση τραπεζογραμμάτων εντός της Κοινότητας. Η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εκδίδουν τέτοια χαρτονομίσματα. Τα τραπεζογραμμάτια που εκδίδονται από την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες θα είναι τα μοναδικά τα οποία έχουν το προνόμιο του νόμιμου χαρτονομίσματος (legal tender) εντός της Κοινότητας.» Το Άρθρο 105 ορίζει τον σκοπό της ΕΚΤ: τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών.

⁴ Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Ευρωσύστημα- ΕΚΤ: Independence, www.ecb.int/orga/independence.

⁵ Συνθήκη του Μάαστριχτ, Άρθρο 104 παρ. 1 : «Απαγορεύονται οι υπεραναλήψεις ή οποιουδήποτε άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις από την ΕΚΤ ή από τις κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών... προς κοιντικά όργανα ή οργανισμούς, κεντρικές κυβερνήσεις, περιφερειακές, τοπικές ή άλλες δημόσιες αρχές... ή δημόσιες επιχειρήσεις των κρατών-μελών· επίσης, απαγορεύεται να αγοράζουν απευθείας χρεόγραφα από τους οργανισμούς ή τους φορείς αυτούς η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες».

⁶ The Launch of the Euro, by Carol Bertaut and Murat Iyigan, ... "the Federal Reserve Act states that the U.S. monetary policy should seek 'to promote effectively the goals of maximum employment, stable prices, and moderate long-term interest rates'." , Board of Governors of the Federal Reserve, December 1999.

Γεγονός, που αναγνωρίστηκε από τους αξιωματούχους της ΕΚΤ. ⁷ Διότι ποτέ δεν επετεύχθη η πολιτική ένωση, η τραπεζική ένωση και η δημοσιονομική ομοσπονδία.

Θα πρέπει να γνωρίζουν οι συντάκτες της «Εξόδου από το Ευρώ» όταν αναφέρουν ότι μια τέτοια ενέργεια είναι *ανεπιθύμητη*, ότι η ανάλυση της οικονομίας βασίζεται στη λογική, που αποτελεί λειτουργία του αριστερού ημισφαιρίου του εγκεφάλου. Ενώ η επιθυμία είναι συναίσθημα και αποτελεί λειτουργία του ανεξιχνίαστου δεξιού ημισφαιρίου, η πηγή των συναισθημάτων, εμπνεύσεων και δοξασιών του ανθρώπου. Η λογική όμως υποδεικνύει ότι όταν ένα κράτος δεν μπορεί να εκδώσει το δικό του νόμισμα αυτό δεν έχει καμία δύναμη να καθορίσει μια ανεξάρτητη νομισματική και δημοσιονομική πολιτική και ως φυσική συνέπεια μετατρέπεται σε μια αποικία ενός ιμπεριαλιστικού συστήματος που οι κατευθυντήριες γραμμές και ντιρεκτίβες δίνονται από την *Μητρόπολιν*· και στη δεδομένη συγκυρία από την πανίσχυρη Γερμανία.

Ως απόρροια της απώλειας της δύναμης ενός κράτους να εκδίδει το δικό του νόμισμα, δεν χάνεται μόνο ο καθορισμός της ελεύθερης νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής, αλλά φθείρεται και η εθνική κυριαρχία του Κοινοβουλίου και ο θεσμός της Δημοκρατίας. Και μαζί, χάνεται η δυνατότητα του καθορισμού της αποτελεσματικής ζήτησης, της παραγωγής και της μέγιστης απασχόλησης του εργατικού δυναμικού του κράτους. Η δε κυβέρνηση μετατρέπεται σε μία απλώς τοπική επαρχιακή αρχή. Και οι τοπικές αρχές όχι μόνο δεν μπορούν να εκδώσουν το δικό τους νόμισμα, αλλά δεν έχουν στην κατοχή τους κανένα από τα εργαλεία της μακροοικονομικής πολιτικής. Η πολιτική τους επιρροή περιορίζεται σε σχετικά ασήμαντα οικονομικής φύσεως έργα.

Άρα, αναποτελεσματική είναι η παραμονή της Ελλάδας στην Ευρωζώνη, όπου η στασιμότητα της επιχειρηματικής δραστηριότητας και ο οικονομικός μαρασμός ήδη πλήττουν τη χώρα. Η δημόσια περιουσία θα εκποιηθεί ⁸ για να πληρωθούν οι τόκοι των δανείων και να ανακεφαλαιοποιηθούν οι τράπεζες που έχουν άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος! Οι φόροι θα αυξηθούν περεταιίρω για να εξυπηρετηθούν οι απαιτήσεις των δανειστών και η φυγή στα ξένα των νέων επιστημόνων θα γιγαντωθεί. Και όλα αυτά εις βάρος του πολύπαθου ελληνικού λαού και των παραδόσεων του.

Είναι φυσιολογικό οι οικονομολόγοι του ΣΕΒ να δίνουν όρκο πίστης στο νομικό κατασκευάσμα του ευρώ, όταν αυτό συνετέλεσε τα μέγιστα στην καταστροφή μιας ολόκληρης οικονομίας και οδήγησε την κοινωνία στην απόγνωση και την απελπισία; Είναι φυσιολογικό το συγκλονιστικό γεγονός οι επιχειρήσεις να κλείνουν η μία μετά την άλλη, η ανεργία να παραμένει σε ανεπίτρεπτα επίπεδα, η φτώχεια να διευρύνεται

---

⁷ Η ΕΚΤ, στο μηνιαίο δελτίο της, Ιούνιος 2010, ευθαρσώς αναγνωρίζει ότι το ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα ήταν ήδη στα πρόθυρα της κατάρρευσης στις αρχές του Μαΐου 2010, καθώς η δημοσιονομική κρίση της περιφέρειας της Ευρωζώνης εντεινόταν και οι οικονομίες των επονομασθέντων ΠΙΙGS κλυδωνίζονταν.

⁸ ΤΑΙΠΕΔ, Asset Development Plan, Ιούλιος 30, 2015. Περιλαμβάνει την ιδιωτικοποίηση 23 δημόσιων περιουσιακών στοιχείων εκτιμώμενης αξίας € 50 δις, μεταξύ των οποίων, περιφερειακά αεροδρόμια, την Εγνατία Οδό, το Ελληνικό, τους Οργανισμούς Λιμένος Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών, τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, Μαρίνες, τις ΔΕΣΠΑ & ΔΕΠΑ, ΕΥΔΑΠ, ΔΕΗ, ΟΤΕ και πάει λέγοντας. Από το ποσό των € 50 δις το 50% θα πάει για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, σύμφωνα με το Eurogroup.

και η μετανάστευση σε στυλ 1960 να γιγαντώνεται· κι όσοι χάσανε την ελπίδα μέσα στο οικονομικό αδιέξοδο να οδηγούνται σε ακραίες λύσεις δίνοντας τέλος στη ζωή τους;

Όλη αυτή η συμφορά θα μείνει ανεξίτηλη στη μνήμη αυτών που τη βιώνουν και για τους νεωτέρους που θα τη διδαχθούν, γίνεται, όχι για να σωθεί η Ελλάδα και να τεθεί σε τροχιά ανάπτυξης, αλλά για να σωθεί το είδωλο του ευρώ και μαζί, οι τράπεζες. Ιδίως, η Τράπεζα της Ελλάδος. Μία ανώνυμη εταιρία που η συντριπτική πλειοψηφία του μετοχικού της κεφαλαίου παραμένει άγνωστη στο λαό. Ατυχώς, η Τράπεζα της Ελλάδος επιτέλεσε πλημμελή εποπτεία του τραπεζικού συστήματος με συνεπακόλουθο τη σημερινή τραγωδία. Γι αυτό ωρύεται ο διοικητής της και με απρεπή συμπεριφορά, εκφοβίζει τους πολίτες με αναφορές για σύνορα και Βόρεια Κορέα. Όμως, η πλειονότητα των πολιτών έχει κατανοήσει ότι έχει εξαπατηθεί από την πολιτική ηγεσία του τόπου, καθώς τα συντρίμια των απατηλών υποσχέσεων της «σωτηρίας» είναι πλέον εμφανή.

Είναι φανερό ότι υπάρχει σύγχυση στην οικονομική σκέψη των συντακτών της έκθεσης, διότι η σκληρή πραγματικότητα καταδεικνύει ότι η υπαγωγή της Ελλάδας στις 10 Μαΐου του 2010, στο Α' Μνημόνιο της εθνικής υποτέλειας, υπήρξε το άλλοθι για να ζωθεί το Ευρώ και οι τράπεζες του Ευρωσυστήματος,⁹ κυρίως της Γαλλίας και Γερμανίας, που κατείχαν ελληνικά χρεόγραφα αξίας άνω των € 140 δις. Ακολούθησε το Β' Μνημόνιο με το περιβόητο PSI ή κοινώς «Η Μεγάλη 'Μπλόφα' της Σωτηρίας της Ελλάδος από τη Χρεοκοπία»¹⁰ που συνοδεύονταν από τη δανειακή σύμβαση των € 130 δις. Η νέα δανειακή σύμβαση βαπτίσθηκε όπως και η Α' δανειακή σύμβαση των € 110 δις, ως «βοήθεια χρηματοδότησης της ελληνικής οικονομίας», ενώ απέβλεπε στη μετατροπή του χρέους από το ελληνικό δίκαιο σε ξένο. Και κανείς δεν διερωτήθηκε, είναι όντως έτσι τα πράγματα; Πως είναι δυνατόν να μπαίνει ζεστό χρήμα € 240 δις στην ελληνική οικονομία και το ΑΕΠ της χώρας αντί να αυξηθεί κατακρημνίζεται;

Πώς να διανοηθεί ο κοινός νους ότι με απίστευτες μεθοδεύσεις οι αρμόδιοι της ελληνικής κυβέρνησης, με πράξεις νομοθετικού περιεχομένου περνούσαν σε ΦΕΚ δεκάδες δις ευρώ ως παροχές στις ελληνικές τράπεζες με την εγγύηση του δημοσίου;¹¹ Χαρακτηριστικό δείγμα της αδιαφάνειας των δις ευρώ παροχών προς τις τράπεζες με την

---

⁹ IMF Office Memorandum, May 9, 2010. Το Μνημόνιο διέρρευσε στη δημοσιότητα μέσω της Wall Street Journal, τρία χρόνια μετά την υπογραφή της δανειακής σύμβασης των € 110 δις και της επιβολής των άκριτων μέτρων της λιτότητας που επέφεραν την συντριβή της ελληνικής οικονομίας και τον διεθνή διασυρμό του Ταμείου με τις αστοχίες των προβλέψεων του και την απολογία του Chief Economist, Olivier Blanchard, με τους περιβόητους «πολλαπλασιαστές» ως αιτία της οικτρής αποτυχίας του προγράμματος. Το «άκρως» εμπιστευτικό έγγραφο αναφέρει ότι η συνεισφορά του Ταμείου ανήρχετο στα € 30 δις ή 32 φορές την ποσόστωση (quota) της Ελλάδος, το μεγαλύτερο πρόγραμμα που ενέκρινε το Ταμείο στην ιστορία του! Το δε ποσό των € 80 δις της διμερούς χρηματοδότησης θα καλύπτονταν από την ΕΕ. Ειδικά, το έγγραφο αναφέρει ότι αναγνωρίστηκαν οι υψηλοί κίνδυνοι της βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους και αρκετά μέλη (Αργεντινή, Βραζιλία, Ινδία, Ρωσία, και Ελβετία) πρότειναν ότι πρέπει πρώτα να γίνει αναδιάρθρωση του χρέους πριν την εφαρμογή του προγράμματος που θα συμμετέχει ο ιδιωτικός τομέας (PSI), ήτοι κούρεμα των ιδιωτών και οι ιδιώτες δεν ήταν όλοι παρά οι τράπεζες, τα hedge funds και τα vulture funds. Η πρόταση δεν εγκρίθηκε γιατί « η αναδιάρθρωση του χρέους αποκλείστηκε από τις ελληνικές αρχές.» Και οι Ολλανδοί, Γάλλοι και Γερμανοί υπέδειξαν ότι «οι εμπορικές τους τράπεζες ήταν εκτεθειμένες στην Ελλάδα και διατηρούσαν τις θέσεις τους». Τελικά, η συμμετοχή του Ταμείου εγκρίθηκε λόγω *υψηλού διεθνούς συστημικού κινδύνου* (spillover effects).

¹⁰ Σπύρος Λαβδιώτης, Η Μεγάλη «Μπλόφα» της Σωτηρίας της Ελλάδος από τη Χρεοκοπία, Τρίτο Μάτι, Απρίλιος 2012.

¹¹ Σπύρος Λαβδιώτης, Το Χρονικό της Ελληνικής Χρεοκοπίας, Τρίτο Μάτι, Δεκέμβριος 2012, Τεύχος 206.

εγγύηση του ελληνικού δημοσίου συνιστά η εγγραφή τους σε άσχετα ΦΕΚ, που άλλα αφορούσαν πλοία και λιμάνια, άλλα φορολογικές τροποποιήσεις κι άλλα βοσκοτόπια. Η διεθνής επιβεβαίωση θα έρθει λίγα χρόνια αργότερα. Σε τεκμηριωμένη ανάλυση με τίτλο «Που Πήγαν τα Χρήματα Διάσωσης της Ελλάδος;»,¹² η μελέτη παρουσιάζει τη ροή των κεφαλαίων των δανειακών συμβάσεων του Α' και Β' Μνημονίου, συνολικού ποσού € 240 δις. Το κύριο συμπέρασμα είναι ότι μόνο € 9.7 δις ή λιγότερο από 5% από το σύνολο των € 215.9 δις, που εκταμιεύτηκαν από τις δύο δανειακές συμβάσεις χρησιμοποιήθηκαν για την επανεκκίνηση της οικονομίας. Το υπόλοιπο 95.5% πήγε για πληρωμές σχετιζόμενες με το χρέος και τις ανακεφαλαιοποιήσεις των τραπεζών!¹³

Ως επακόλουθο, το αέναο χρέος που επωμίστηκαν να κουβαλούν στην πλάτη τους οι εν ζωή έλληνες πολίτες και οι μέλλουσες γενεές είναι αθέμιτο, επαχθές και επονείδιστο και πρέπει να διαγραφεί. Και θα διαγραφεί, διότι υπάρχει διεθνής στήριξη και διεθνής κατακραυγή για τα δεινά που αδικώς έχει υποστεί η ελληνική κοινωνία. Παρά ταύτα οι τράπεζες του Ευρωσυστήματος έμειναν ατιμώρητες. Και όπως είδαμε, παραβιάζοντας τα συναλλακτικά ήθη η ΕΕ, συνήνεσε με την ελληνική πολιτική ηγεσία οι τεράστιες ζημιές των κερδοσκοπικών παραγώγων και «τοξικών» επενδύσεων των τραπεζών να μεταβιβαστούν αποκλειστικά στην Ελλάδα. Οι ζημιές όμως αφορούν όλες τις εμπορικές τράπεζες των κρατών -μελών της Ευρωζώνης και συνεπώς έπρεπε να επιμεριστούν. Αντιθέτως, τις επωμίστηκε η αδύναμη Ελλάδα, μια οικονομία που αποτελεί το 1.3% του ΑΕΠ της Ευρωζώνης, γιατί δεν υπάρχει τραπεζική ένωση.

Ως εκ τούτου, με τι επιστημονικό και ηθικό έρεισμα οι οικονομολόγοι του ΣΕΒ ισχυρίζονται ότι «το ελληνικό χρέος είναι απαιτητό και... δεν υπάρχει κανείς που θα αναλάβει τα χρέη μας και κανείς δεν θα μας διευκολύνει να ζούμε σε βάρος άλλων». Η πλάνη του ισχυρισμού απορρέει από το αναμφισβήτητο γεγονός ότι το χρέος δεν είναι ελληνικό αλλά ευρωπαϊκό και συνεπώς δεν ζούμε σε βάρος των άλλων. Οι άλλοι, οι ευρωπαίοι εταίροι, ζουν εις βάρος των ελλήνων, με την τοκογλυφία των δανείων, που χωρίς αιδώ, την μετονόμασαν σε αλληλεγγύη. Το χρέος βαπτίστηκε ελληνικό για να συγκαλυφτούν οι τρομερές ατέλειες του μισοτελειωμένου σπιτιού που στεγάζεται το ευρώ. Γι αυτό, ακόμη και ο διάσημος Allan Greenspan, επί 18 χρόνια πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Federal Reserve), δήλωσε ότι «η Ελλάδα είναι αναπόφευκτο να εξέλθει από το ευρώ και δεν βλέπει πως η παραμονή την βοηθάει.»¹⁴

Είναι ευχής έργον ότι κοινή γνώμη μεταστρέφεται υπέρ του εθνικού νομίσματος, της ιστορικής δραχμής, απλώς καθυστέρησε, διότι με το ξέσπασμα της κρίσης χρέους

¹² Rocholl J., and Stahmer A., Where did the Greek bailout money go? ESMT White Paper, European School of Management and Technology, Berlin, February 16, 2016. Ο J. Rocholl είναι πρόεδρος του ESMT και μέλος της οικονομικής συμβουλευτικής επιτροπής του Υπουργείου Οικονομικών της Ομοσπονδιακής Γερμανίας, και ο A. Stahmer είναι Albert Einstein επιστήμων του Διδακτορικού Προγράμματος του ESMT του Βερολίνου.

¹³ Τα € 139.2 δις ή 64.5% των κεφαλαίων που εκταμιεύτηκαν χρησιμοποιήθηκαν για την αποπληρωμή του υπάρχοντος χρέους, εκ των οποίων € 86.9 δις για χρεολύσια και € 52.3 δις για τόκους. Τα € 37.3 αφορούσαν την ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών. (Αξίζει να σημειωθεί ότι πριν την υπαγωγή της Ελλάδας στο καθεστώς των Μνημονίων, με τον Ν. 3723, 9 Δεκεμβρίου 2008, ΦΕΚ 250, χορηγήθηκε το ποσό των € 28 δις για τη στήριξη του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος). Τα € 29.7 δις χρησιμοποιήθηκαν για το PSI, και το πενιχρό € 9.7 για την ρημαγμένη ελληνική οικονομία και τα νοικοκυριά της χρεοκοπημένης χώρας.

¹⁴ BBC, Greece: Greenspan predicts exit from euro inevitable. Συνέντευξη στο BBC, 8 Φεβρουαρίου 2015.

έχει αποτραπεί ο δημόσιος διάλογος και τα ΜΜΕ έχουν εκφοβίσει τον κόσμο. Τώρα όμως γνωρίζει το κοινό ότι έγινε μια φοβερή λεηλασία της Ελλάδας, με αθέμιτα μέσα, *παρασκηνιακά*, και δεν έχει πλέον τίποτε να φοβηθεί, παρά μόνο τον ίδιο το φόβο.

Οφείλουν λοιπόν οι συντάκτες της έκθεσης να έχουν σύνεση και περισυλλογή και να μην παραπληροφορούν διαστρεβλώνοντας τα γεγονότα. Το δημόσιο χρέος όπως αποδείχθηκε δεν είναι απαιτητό. Και να θυμηθούν ότι υπάρχουν δύο τρόποι για να υποδουλώσεις ένα έθνος. Ο ένας είναι με το ξίφος και ο άλλος είναι με το χρέος. Στη δεδομένη συγκυρία των τριών δανειακών συμβάσεων των Μνημονίων το κεφάλαιο ανέρχεται στο εξωφρενικό ποσό των € 326 δις, ήτοι 186% του ΑΕΠ, χωρίς τους τόκους. Το ανεκδιήγητο και όμως αληθινό, η πολιτική ηγεσία συνέπραξε με τους πιστωτές για να κατακτηθεί η χώρα! Έτσι, πληρώνει ως φόρο υποτέλειας τον τόκο των δανείων με δέλεαρ την ψευδαίσθηση της ανάπτυξης, λόγω της δογματικής ΤΙΝΑ¹⁵ των πολιτικών.

Ο φόρος υποτέλειας, τον οποίο οι δανειστές με αναισχυντία μετονόμασαν σε «αλληλεγγύη», ανέρχεται από την έναρξη των Μνημονίων έως τα τέλη του 2016 στα € 60 δις+. Και τώρα, οι «αλληλέγγυοι» εταίροι μας με την απαίτηση της εκποίησης των περιουσιακών στοιχείων του δημοσίου, συμπεριφέρονται όπως οι αδίστακτοι αργυραμοιβοί και σαν νέοι Shylocks ζητούν να πάρουν μια λίβρα σάρκας δίπλα στην καρδιά του ελληνικού λαού. Γι αυτό, η επιστροφή στη δραχμή δίνει την προοπτική.

Δυστυχώς, το αίσθημα της *ευρωπαϊκής προοπτικής* υπερνίκησε την οικονομική λογική των συντακτών της έκθεσης του ΣΕΒ, όπως είχε υπερνικήσει τους έλληνες πολιτικούς, οι οποίοι με περισσή απερισκεψία δεν εκτίμησαν τις επιπτώσεις της «άωρου» ένταξης της χώρας στη ζώνη του ευρώ. Αγνόησαν το γεγονός ότι επρόκειτο για μια ιστορική απόφαση που θα άλλαζε άρδην τη φυσιογνωμία λειτουργίας της ελληνικής οικονομίας. Δεν αντιλήφθηκαν ότι ο μηχανισμός του ευρώ συνιστούσε την εγκαθίδρυση ενός νέου *χρυσού κανόνα*, πιο αυστηρού. Διότι η Ελλάδα μεταβίβαζε την νομισματική της κυριαρχία στην ΕΕ, που αυτομάτως σήμαινε την απώλεια του εκδοτικού προνομίου του νομίσματος και τη μετατροπή της Τράπεζας της Ελλάδος σε επαρχιακή τράπεζα, η οποία θα ακολουθούσε πλέον τις κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες της ΕΚΤ.

Είναι απορίας άξιο πώς οι συντάκτες της έκθεσης αγνοούν το γεγονός ότι η κεντρική ιδέα της Συνθήκης του Μάαστριχτ είναι ότι τα κράτη-μέλη θα βαδίσουν με στόχο την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ), έχοντας ως θεμέλιο ένα ενιαίο νόμισμα- με την *παγίδα* της αμετάκλητης ισοτιμίας- που θα εκδίδεται αποκλειστικά από την ΕΚΤ η οποία θα έχει πλήρη ανεξαρτησία στη χάραξη της νομισματικής πολιτικής. Αλλά περιέργως, ποτέ δεν καθορίστηκε ένα νομικό πλαίσιο εξόδου από το ευρώ.

Επιπλέον, η Συνθήκη δεν καθόρισε πώς το υπόλοιπο της οικονομικής πολιτικής θα λειτουργούσε, αλλά ούτε πρότεινε τη δημιουργία νέων θεσμικών οργάνων, πλην της ΕΚΤ. Οι ανάδοχοι της βασιζόμενοι στη θεωρία της *laissez-faire* είχαν κάνει την ηρωική υπόθεση ότι τίποτε περισσότερο δεν χρειάζεται. Η υπόθεση αυτή μπορεί να είναι σωστή εάν οι σύγχρονες οικονομίες συνιστούν συστήματα που αυτό-προσαρμόζονται

---

¹⁵ Το ακρωνύμιο της αγγλικής φράσης “There Is No Alternative” (Δεν υπάρχει εναλλακτική λύση).

και αυτό-διορθώνουν. Αυτό που το δόγμα του νεοφιλελευθερισμού πρεσβεύει και η σχολή του Σικάγου με τον ιεροκήρυκα του μονεταρισμού Milton Friedman διακηρύττει. Τουντέστιν, με τα «αυτόματα» του Δαίδαλου και τους «τρίποδες» του Ήφαιστου που εκτελούσαν αυτόματα τις εργασίες τους στο εργαστήριο του θεού, κατόπιν διαταγής.

Θα πρέπει επιτέλους να αντιληφθούν οι συντάκτες της έκθεσης του ΣΕΒ, που ασπάζονται τις αρχές του φιλελευθερισμού, ότι η θεωρία της *laissez-faire* οικονομίας στην οποία στηρίζεται το κακότεχο οικοδόμημα της Ευρωζώνης είναι λανθασμένη. Κι αυτό, διότι ισχυρίζεται ότι υπάρχει ένας εξισορροπητικός μηχανισμός των αγορών που ακολουθεί τους νόμους της φυσικής του Νεύτωνα και ως εκ τούτου πάντοτε τείνει να προσεγγίσει μια θέση ισορροπίας, το *άχρονο equilibrium*. Το οικονομικό σύστημα υποθέτει η θεωρία που εκθειάζει τη μεγιστοποίηση του κέρδους, λειτουργεί όπως ένα εκκρεμές που ενώ κινείται μπρος και πίσω πάντοτε τείνει σε ένα σημείο ισορροπίας.

Η εμπειρία καταδεικνύει ότι η οικονομία δεν λειτουργεί ακολουθώντας τους νόμους της φυσικής του Νεύτωνα, ούτε ποτέ λειτουργούσε, αλλά ούτε οι οικονομίες των κρατών είναι ουράνια σώματα που περιφέρονται στις ελλειπτικές τροχιές τους. Το «δικαστήριο του καιρού» έχει επανειλημμένα επιβεβαιώσει ότι το σύστημα της *laissez-faire* κατά τακτά διαστήματα καταρρέει, όπως συνέβη στη Μεγάλη Κρίση της δεκαετίας του 1930· και στη σύγχρονη Μεγάλη Ύφεση, με τις χρεοκοπίες των τραπεζών και την κατάρρευση του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος το 2008.

Οφείλουν οι οικονομολόγοι του ΣΕΒ να σεβαστούν τα διδάγματα της ιστορίας, και ματαιώς αναμένουν την εμφάνιση του «αόρατου χεριού» του Adam Smith για να επαναφέρει την κατεστραμμένη ελληνική οικονομία στο *equilibrium* της αιώνιας ισορροπίας. Γιατί η οικονομία δεν λειτουργεί με τη μεταφυσική, κινείται δια μέσου του χρόνου και όχι στο χώρο, όπου μπορεί να κινηθεί όπως το εκκρεμές μπρός και πίσω, και να προσεγγίζει την επίτευξη ενός σημείου ισορροπίας, το περιβόητο *equilibrium*. *Ο χρόνος όμως κινείται μόνο προς μία κατεύθυνση, από το παρόν προς το μέλλον.*

Όσον αφορά την άποψη της έκθεσης ότι η έξοδος από το ευρώ είναι *ανέφικτη*, για μία ακόμη φορά οι οικονομολόγοι του ΣΕΒ, αντί να τεκμηριώσουν το πόρισμά τους με οικονομικά στοιχεία προσφεύγουν στη ψυχολογία! Και το «δix εξαμαρτείν ουκ ανδρός σοφού», αναφέρει η αρχαία ρήση. Γενικά και αορίστως μιλούν για «όποια πολιτική δύναμη που έχει 'σώας τας φρένας' δεν θα επιχειρήσει την έξοδο της χώρας από την Ευρωζώνη.» Δηλαδή, αυτοί που σκηνοθέτησαν, παραπλάνησαν και συγκάλυψαν, ίσως ένα από τα μεγαλύτερα σύγχρονα οικονομικά «εγκλήματα» εναντίον ενός λαού και ώθησαν την κοινωνία στην εξαθλίωση, την πείνα και τη μετανάστευση, με την επιβολή των άκριτων και σαδιστικών μέτρων λιτότητας έχουν σώας τας φρένας; Και εσείς, χωρίς συστολή, προτείνετε να συνεχιστεί εις το διηνεκές αυτό το μαρτύριο;

Ορθώς λοιπόν έχει ειπωθεί ότι η Ελλάδα είναι ένα απέραντο φρενοκομείο που διοικείται από τους ασθενείς του. Δεν αντιλαμβάνεσθε ότι Ευρωζώνη χωρίς πολιτική και δημοσιονομική ένωση σύντομα θα διαλυθεί όπως διαλύθηκε ο χρυσός κανόνας;

Δεν καταλαβαίνετε ότι η ΕΕ συνιστά μια εξαπάτηση ¹⁶ ή δεν κατανοείτε ότι η λιτότητα είναι μια επικίνδυνη πολιτική που δεν λειτουργεί; Όπου ‘δεν λειτουργεί’ σημαίνει η μείωση του χρέους και η προώθηση της ανάπτυξης. Αντιθέτως, καταδυναστεύει κοινωνίες και τις οδηγεί στην απόγνωση, χωρίς όραμα και ελπίδες για ένα καλύτερο μέλλον.
Σπύρος Λαβδιώτης, Αθήνα 18 Φεβρουαρίου 2017

---

¹⁶ C. Booker & R. North, *The Great Deception, Can the European Union survive?* Continuum, 2005, 2^η εκδ. 2010.